

Q&A en Good practices over de rol van uitgestelde belastingen (DTA, DTL en LAC DT) in Solvency II

Hoe waardeert een verzekeraar uitgestelde belastingen (DTA en DTL) op de balans en hoe bepaalt een verzekeraar het verliescompensatievermogen van uitgestelde belastingen (LAC DT)?

Uitgestelde belastingen kunnen een materiële impact hebben op de financiële positie van verzekeraars. Zo kunnen uitgestelde belastingen een hoger of lager eigen vermogen betekenen en ook tot een lagere kapitaaleis leiden. Deze Q&A beschrijft de relevante Solvency II-regelgeving voor uitgestelde belastingen en de manier waarop DNB dit beoordeelt. Verder gaat de Q&A in op de eisen die de Solvency II-regelgeving stelt aan het risicomanagement en het kapitaalbeheer in relatie tot de uitgestelde belastingen.

Disclaimer Q&A's en Good practices

In deze Q&A vindt u blokken als deze. In deze blokken leest u voorbeelden, good practices, hoe u invulling kunt geven aan de regelgeving over uitgestelde belastingen.

De status van deze Good practices (blokken) en Q&A-teksten (hoofdttekst) verschillen. Q&A's bieden nader inzicht in de beleidspraktijk van DNB door middel van de interpretatie van wettelijke toezichtregels. Instellingen kunnen op andere wijze aan de wet voldoen. Instellingen moeten daarbij wel gemotiveerd aan DNB kunnen aantonen dat aan de wet- of regelgeving wordt voldaan.

Good practices bevatten suggesties dan wel aanbevelingen voor onder toezicht staande instellingen. Het betreffen voorbeelden van mogelijke toepassingen die naar het oordeel van DNB goede invullingen geven aan de verplichtingen uit wet- en regelgeving. Good practices zijn indicatief van aard en instellingen zijn vrij om een andere toepassing te kiezen, zo lang men anderszins voldoet aan de wet.

1. Begripsomschrijving

Uitgestelde belastingverplichting (DTL)

Een uitgestelde belastingverplichting (Deferred Tax Liability, DTL) reflecteert dat een verzekeraar in de toekomst naar verwachting meer belasting betaalt, doordat winsten¹ gerealiseerd onder Solvency II nog niet fiscaal gerealiseerd zijn. Dit uit zich in een hogere waardering van activa of een lagere waardering van passiva op de Solvency II balans dan op de fiscale balans.

Uitgestelde belastingvordering (DTA)

Een uitgestelde belastingvordering (Deferred Tax Asset, DTA) reflecteert dat een verzekeraar in de toekomst naar verwachting juist minder belasting betaalt. Een uitgestelde belastingvordering ontstaat als een verzekeraar Solvency II-verliezen heeft geleden die nog niet in de fiscale resultaten zijn verwerkt. Uitgestelde belastingvorderingen ontstaan ook als een verzekeraar reeds gerealiseerde fiscale verliezen uit het verleden verrekent met toekomstige fiscale winsten; over die toekomstige winsten betaalt een verzekeraar dan geen of minder belasting. Een belangrijke voorwaarde voor de erkenning en waardering van DTA op de Solvency II balans is dat een verzekeraar over voldoende fiscale winsten beschikt om de DTA ook daadwerkelijk te kunnen realiseren. Dit kunnen ook de fiscale winsten zijn die

¹ In deze Q&A verstaan we onder Solvency II winsten en verliezen toenames en afnames in het Solvency II eigen vermogen, om precies te zijn het overschot aan activa over passiva.

ten grondslag liggen aan de DTL op andere balansposten, mits deze DTL op hetzelfde tijdstip vallen (omkeren) als de DTA.

Verliescompensatievermogen uitgestelde belastingen (LAC DT)

Het verliescompensatievermogen van uitgestelde belastingen (Loss Absorbing Capacity of Deferred Taxes, LAC DT) is een afslag op de Solvency II-kapitaaleisen. LAC DT is het verschil tussen de DTA en DTL voor schok en de DTA en DTL na schok. LAC DT neemt door de volgende drie veranderingen in DTA en DTL toe of af:

- De afname van een DTL ontstaat als een verzekeraar nog geen belasting had betaald over bepaalde Solvency II-winsten en die Solvency II-winsten gaan na het optreden van een schok verloren; in dat geval verdwijnt ook de verplichting, de DTL, om nog belasting over deze winsten te betalen.²
- De netto DTA-positie na schok kan ook toenemen door een toename van de DTA. Dit gebeurt bijvoorbeeld als een gedeelte van het schokverlies direct leidt tot een fiscaal verlies; als de verzekeraar dit fiscale verlies kan verrekenen met toekomstige fiscale winsten, dan betaalt de verzekeraar over deze toekomstige winsten geen of minder belasting.
- Ook het gedeelte van het schokverlies dat niet direct tot een fiscaal verlies leidt kan de DTA na schok laten toenemen; dit verlies uit zich in een toe- of afname van de waarderingsverschillen tussen de Solvency II en fiscale balans.

Ook na schok geldt dat de verzekeraar voor de toegenomen DTA voldoende DTL of andere fiscale winsten nodig heeft om de DTA te kunnen realiseren, en dat deze winsten/DTL op hetzelfde moment vallen (omkeren) als de DTA.

2. Waardering uitgestelde belastingen op de Solvency II balans

De relevante regelgeving voor de waardering van uitgestelde belastingen op de Solvency II balans is te vinden in verschillende artikelen³:

- Artikel 15 van de Solvency II-Verordening
- Richtsnoeren 9 tot en met 11 van de Richtsnoeren inzake de opname en waardering van andere activa en passiva dan technische voorzieningen (hierna: Richtsnoeren over waardering)

De volgende paragrafen bevatten een aantal aandachtspunten bij de relevante bepalingen uit deze regelgeving.

2.1 Timing: verrekening DTA en DTL

Paragraaf 1.28 van de Richtsnoeren over waardering stelt dat verzekeraars DTA en DTL verrekenen, mits de uitgestelde belastingen betrekking hebben op dezelfde belastingautoriteit en op hetzelfde tijdstip vallen (omkeren). Verzekeraars met bijvoorbeeld korter lopende DTL dan DTA verrekenen slechts een deel van hun DTA met hun DTL, en wel uitsluitend het gedeelte dat op hetzelfde tijdstip valt. In een situatie waar de timing van de DTL en DTA verschillend is, staan zowel een DTL als een DTA op de Solvency II balans. Bij de bepaling van de timing van de DTA en DTL mogen verzekeraars rekening houden met de voorwaartse- en achterwaartse verliesverrekening en tax planning-mogelijkheden om bijvoorbeeld beleggingen een bepaalde tijd aan te houden of juist op een bepaald moment te verkopen, mits de verzekeraar deze planning vastlegt en de planning in overeenstemming is met het

² Een aandeel aangekocht voor 100 euro dat nog voor dat bedrag op de fiscale balans staat en in marktwaarde is gestegen naar 200 euro, kent een DTL/belastingverplichting op de Solvency II balans van 25 euro over de winst van 100 euro als een belastingpercentage van 25% van toepassing is. Na schok daalt de marktwaarde tot 122 euro en blijft er in dat geval nog een belastingverplichting/DTL over van 4,40 euro; er hoeft nog maar over 22 euro belasting betaald te worden in plaats van 100 euro.

³ Zie tevens paragraaf 5 voor een overzicht van relevante regelgeving.

overige beleid van de verzekeraars, zoals onder meer het beleggingsbeleid en het risicomanagementbeleid. Verzekeraars kunnen dus in veel gevallen zowel een DTL als een DTA op hun balans hebben staan.

Voorbeeld verrekening DTA en DTL

Een verzekeraar ziet zich geconfronteerd met de volgende waarderingsverschillen:

- Een verplichting met een looptijd van 10 jaar die de verzekeraar op de fiscale balans 40 lager waardeert dan op de Solvency II-balans; bij een belastingtarief van 25% komt dit overeen met een potentiële DTA van 10.
- Een obligatie met een looptijd van 5 jaar die de verzekeraar op de fiscale balans 40 lager waardeert dan op de Solvency II-balans; bij het belastingtarief van 25% komt dit overeen met een potentiële DTL van 10.

Onder de veronderstelling van een lineaire uitloop van de waarderingsverschillen impliceert dit de volgende projectie voor uitgestelde belastingen:

t	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DTA	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*
DTL	2	2	2	2	2	0	0	0	0	0

* De verzekeraar kan de DTA op de verplichting alleen onderbouwen als de verzekeraar voldoende fiscale winsten weet te realiseren.

In de eerste vijf jaar beschikt de verzekeraar over voldoende DTL om de DTA mee te verrekenen; voor de jaren 6 tot en met 10 zal de verzekeraar andere fiscale winsten moeten realiseren om de DTA te onderbouwen:

t	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DTA	0	0	0	0	0	1*	1*	1*	1*	1*
DTL	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0

Er resteert een DTL van 5 en een DTA van 5 op de Solvency II balans van de verzekeraar, mits de verzekeraar over voldoende fiscale winsten beschikt om de DTA over de jaren 6 tot en met 10 te onderbouwen.

In jaar 6 bestaat in dit voorbeeld de mogelijkheid om het verlies behorend bij de DTA te verrekenen met de fiscale winst behorend bij de DTL in jaar 5 (carry back):

t	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DTA	0	0	0	0	0	0	1*	1*	1*	1*
DTL	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0

In dat geval resteert een DTL van 4 en een DTA van 4, mits de verzekeraar over voldoende fiscale winsten beschikt om de DTA over de jaren 7 tot en met 10 te onderbouwen.

2.2 Toekomstige winsten

Volgens artikel 15(3) van de Solvency II-Verordening kennen verzekeraars enkel een positieve waarde toe aan DTA op de Solvency II balans als een verzekeraar waarschijnlijk over voldoende fiscale winsten beschikt om dat gedeelte van de potentiële (netto) DTA daadwerkelijk te realiseren. De volgende secties beschrijven de aandachtspunten waarmee verzekeraars in ieder geval rekening houden bij de onderbouwing van toekomstige winsten voor de realisatie van DTA.

2.2.1 Rendementen

Rendementen op de beleggingen en de verplichtingen vormen mogelijk een bron voor toekomstige winsten om de realisatie van een potentiële DTA te onderbouwen.

Het totale marktwaarderesultaat op de beleggingen verdeelt de verzekeraar voor aandelenbeleggingen in dividendresultaat en resultaat uit koersontwikkeling. Deze verdeling is van belang voor de fiscale timing van de resultaten op de aandelenbeleggingen, omdat het dividendresultaat een direct fiscaal resultaat is (en mogelijk een andere fiscale behandeling kent), terwijl het koersresultaat pas beschikbaar komt bij de verkoop van de aandelen. Voor beleggingen in vastgoed geldt hetzelfde: het totale resultaat splitst de verzekeraar in een operationeel resultaat van huurinkomsten minus kosten en een resultaat op de waardeontwikkeling van het vastgoed. Voor obligaties bepaalt een verzekeraar een kans op wanbetaling. In de projectie van het Solvency II-resultaat verdient de verzekeraar de risicovrije marktrente plus het gedeelte van de spread dat overeenkomt met het verschil in de door de volledige credit spread geïmpliceerde kans op wanbetaling en de lager veronderstelde kans op wanbetaling.⁴ Voor de fiscale projectie hanteert de verzekeraar de aanname dat de verzekeraar de fiscale yield op deze obligaties verdient, gecorrigeerd voor de veronderstelde kans op wanbetaling.

2.2.2 Overrendement en onzekerheid

Voor de onderbouwing van de DTA na schok schrijft artikel 207(2quater:c) van de Solvency II-Verordening voor dat verzekeraars aannemen dat de rendementspercentages op de beleggingen na schok gelijk zijn aan de impliciete rendementen van de forward rates berekend uit de risicovrije renteterminstructuur, tenzij de verzekeraar geloofwaardig bewijs heeft voor rendementen die hoger liggen dan deze impliciete rendementen (overrendementen). Op vergelijkbare wijze kan een verzekeraar rekening houden met verwachte overrendementen op beleggingen en verplichtingen voor de onderbouwing van de DTA op de balans voor schok, bijvoorbeeld door de vrijval van de risicomarge of rendementen boven de risicovrije rente voor beleggingen als winsten te veronderstellen.

Veronderstelde overrendementen voor de onderbouwing van DTA op de Solvency II balans gaan echter gepaard met onzekerheid; zonder risico's immers geen overrendementen. Artikel 207(2bis:c) van de Solvency II-Verordening spreekt ook van een toegenomen mate van onzekerheid na schok; ook voor schok is dus al sprake van onzekerheid. Dit artikel stelt ook dat deze mate van onzekerheid over winsten toeneemt naarmate de projectiehorizon langer wordt, net zoals paragraaf 1.29 van de Richtsnoeren over waardering dit stelt voor winsten uit nieuwe activiteiten. Onzekerheid is niet alleen van toepassing op resultaten op de beleggingen, maar ook op resultaten op de technische voorzieningen, bijvoorbeeld op de eventueel veronderstelde vrijval van de risicomarge.

Good practice

Een mogelijkheid voor een verzekeraar om rekening te houden met onzekerheid op de overrendementen op beleggingen en verplichtingen is door reductiefactoren toe te passen op de overrendementen. Dit is zoals paragraaf 1.29 van de Richtsnoeren over waardering dit ook stelt voor nieuwe activiteiten en zoals Artikel 207(2quater:d) dit voorschrijft voor het resultaat op nieuwe activiteiten na schok. Toenemende onzekerheid in het resultaat op de verplichtingen kan de verzekeraar meenemen door met de projectiehorizon toenemende reductiefactoren toe te passen op de vrijval van de risicomarge.

⁴ Bij een risiconeutrale projectie waar de verzekeraar geen overrendementen veronderstelt, is de veronderstelde kans op wanbetaling gelijk aan de door de markt, volledige credit spread, geïmpliceerde kans op wanbetaling.

Voorbeeld risicomarge:

Veronderstel een verzekeraar met een risicomarge van 100 en een looptijd van de verplichtingen van 10 jaar. De risicomarge komt niet voor op de fiscale balans waardoor bij een belastingtarief van 25%, een potentiële DTA ter waarde van 25 ontstaat die zich bij een lineair verloop als volgt manifesteert:

t	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DTA	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5
potentieel										

Als de risicomarge volledig vrijvalt, dan zijn dat Solvency II-resultaten. Deze Solvency II-resultaten zijn geen fiscale resultaten en daarmee onbelaste resultaten. Deze onbelaste resultaten weerspiegelen het belastingvoordeel en daarmee de DTA op de risicomarge. Aangezien de Solvency II-regelgeving stelt dat verzekeraars rekening houden met onzekerheid, zal slechts een gedeelte van de risicomarge vrijvallen en kan de vrijval van de risicomarge niet de volledige DTA op de risicomarge zelf onderbouwen. Onderstaande projectie illustreert hoe een verzekeraar rekening kan houden met een bepaalde mate van onzekerheid omtrent de vrijval van de risicomarge als winstbron, er rekening mee houdend dat de Solvency II-regelgeving stelt dat deze onzekerheid toeneemt met de lengte van de projectiehorizon.

t	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DTA	2.4	2.3	2.1	2.0	1.9	1.8	1.6	1.5	1.4	1.3
onderbouwd										

In dit voorbeeld onderbouwt de verzekeraar 18,1 van de 25 aan potentiële DTA op de risicomarge met de vrijval van de risicomarge zelf. Het restant van de potentiële DTA op de risicomarge kan de verzekeraar onderbouwen met andere winstbronnen of DTL.

De methode waarmee de verzekeraar onzekerheid meeneemt in de waardering van de DTA op de balans is gelijk aan de methode die de verzekeraar hanteert voor de onderbouwing van de DTA na schok bij LAC DT.

2.2.3 Nieuwe activiteiten

Bij de onderbouwing van toekomstige winsten kan een verzekeraar veronderstellen deze te realiseren met nieuwe activiteiten. De risiconeutrale veronderstelling voor het resultaat op deze nieuwe productie is geen winst of verlies; zowel de beleggingen als de verworven verplichtingen leveren een risicovrij rendement op en daarmee per saldo een nulresultaat. Op het moment dat de verzekeraar ook overrendementen veronderstelt, kan nieuwe productie wél een positief Solvency II en fiscaal resultaat opleveren; dit geldt zowel voor het beleggingsresultaat op de ingelegde premie als het verzekeringstechnische resultaat. Paragraaf 1.29 van de Richtsnoeren over waardering stelt dat een verzekeraar ook bij deze resultaten uit nieuwe activiteiten er rekening mee houdt dat de mate van onzekerheid toeneemt naarmate de horizon langer wordt, in het bijzonder als de projectie van nieuwe activiteiten langer is dan de horizon van het businessplan.

2.2.4 UFR-drag en LTG-maatregelen

In de projecties van toekomstige winsten neemt de verzekeraar ook de impact van de Solvency II UFR-extrapolatiemethode op de jaarlijkse winsten en verliezen mee.

Hierbij sluit de verzekeraar aan bij het verval van de impact van de extrapolatiemethode (UFR-drag) zoals de verzekeraar die rapporteert in de nationale jaarstaat alternatieve extrapolatie. De verzekeraar houdt er rekening mee dat het verval van deze impact van de extrapolatiemethode in de beginjaren het grootst is. Analooq hieraan neemt de verzekeraar ook de impact van eventueel toegepaste LTG-maatregelen (VA-drag) op toekomstige winsten mee.

2.3 Tax-planning, carry-back en carry-forward

Bij de waardering van DTA kan een verzekeraar rekening houden met tax-planning door verliezen en winsten achterwaarts of voorwaarts te verrekenen. Dit biedt de mogelijkheid om een groter gedeelte van de potentiële DTA te realiseren. Hierbij houdt de verzekeraar rekening met de wettelijk toegestane termijnen voor deze verrekeningen. De verzekeraar zorgt ervoor dat wijze waarop dit gebeurt in overeenstemming is met de tax-planning zoals de verzekeraar deze hanteert richting de belastingautoriteiten.

2.4 Fiscale eenheid

Als een verzekeraar deel uitmaakt van een fiscale eenheid, is het mogelijk om fiscale winsten (DTL) binnen de fiscale eenheid te benutten voor de realisatie van de potentiële DTA van de betreffende verzekeraar, mits de DTL binnen de fiscale eenheid gelijktijdig valt met die van de potentiële DTA. Op dezelfde wijze kan een verzekeraar een DTL verminderen met een DTA elders binnen de fiscale eenheid.

2.5 Kapitaal- en dividendbeleid

Bij de projecties houdt een verzekeraar rekening met kapitaalonttrekkingen volgens het kapitaal- en dividendbeleid.

3. Berekening verliescompensatievermogen van uitgestelde belastingen (LAC DT)

Een verzekeraar berekent LAC DT als het verschil in waarde van de uitgestelde belastingen op de Solvency II balans voor schok en de waarde ervan op de Solvency II balans na schok. Deze schok is gelijk aan de basis SCR plus het operationeel risico (hierna: bSCR*). Hiervoor waardeert de verzekeraar de uitgestelde belastingen na dit schokverlies eveneens conform artikel 15 van de Solvency II-Verordening en de bepalingen uit het voorgaande hoofdstuk. Het maakt hierbij geen verschil of verzekeraars hun SCR met een (partieel) intern model bepalen of de standaardformule hanteren. Artikel 207 van de Solvency II-Verordening en de Richtsnoeren voor het verliescompensatievermogen van technische voorzieningen en uitgestelde belastingen (hierna: Richtsnoeren over LAC DT) stellen aanvullende eisen aan de onderbouwing van LAC DT.

Richtsnoer 13 over LAC DT stelt dat verzekeraars LAC DT op nul mogen stellen als de berekening ervan te omslachtig is.

3.1 Situatie en financiële positie na schok

Voor de waardering van de uitgestelde belastingen na schok zijn zowel de situatie (bijvoorbeeld rentestanden) als de financiële positie van de verzekeraar (bijvoorbeeld asset allocatie) van belang. Hierbij houdt de verzekeraar rekening met het effect van diversificatie in de kapitaalrekening; het verlies na schok op de beleggingen en verplichtingen is lager dan het verlies op basis van de afzonderlijke bruto SCR schokken.

Good practice

Een verzekeraar rekent het diversificatievoordeel naar rato van de schokverliezen toe aan de verschillende (sub)modules. Vervolgens brengt de verzekeraar de schokverliezen na aanpassing van diversificatie in mindering op de beleggingen en verplichtingen op de Solvency II balans, zodanig dat het Solvency II eigen vermogen na schok overeenkomt met het Solvency II eigen vermogen vóór schok minus de SCR (exclusief LAC DT).

Voor aandelen zou dit het volgende betekenen: als het aandelenrisico 20% van de SCR vóór diversificatie uitmaakt, dan wordt het aandelenverlies met 20% van het diversificatievoordeel verlaagd. Ter illustratie: als het aandelenverlies vóór diversificatie 500 miljoen euro bedraagt en het totale diversificatievoordeel 250 miljoen euro is, wordt het aandelenverlies met 50 miljoen euro verlaagd (= 20% van 250 miljoen euro totaal diversificatievoordeel).

3.1.1 SCR en MCR compliance na schok

Er is geen expliciete eis dat verzekeraars na schok opnieuw aan hun SCR en MCR hoeven te voldoen.

3.2 Toekomstige beheeractiviteiten

Een verzekeraar mag veronderstellen toekomstige beheeractiviteiten te ondernemen nadat het schokverlies zich heeft voorgedaan, mits de toekomstige beheeractiviteiten voldoen aan de eisen van artikel 23 van de Solvency II-Verordening.

3.2.1 Externe herkapitalisatie

Externe herkapitalisatie is het vergroten van het, in aanmerking komend, eigen vermogen met geld van buiten de groep waar de verzekeraar toebehoort. Externe herkapitalisatie komt niet in aanmerking als toekomstige beheeractiviteit, omdat de bereidheid van externe partijen om in tijden van stress kapitaal te verschaffen afhankelijk is van (onzekere) factoren, waar de verzekeraar zelf geen volledige invloed en zeggenschap over heeft. Een eis van artikel 23 van de Solvency II-Verordening aan toekomstige beheeractiviteiten is dat niets een verzekeraar op enig moment in de weg staat om deze uit te voeren; het slagen van externe herkapitalisatie is immers te onzeker en ligt te ver buiten de invloedssfeer van een verzekeraar om in aanmerking te komen als toekomstige beheeractiviteit.

Externe herkapitalisatie kan uitsluitend een toekomstige beheeractiviteit zijn als deze onvoorwaardelijk beschikbaar is voor de verzekeraar en niets de verzekeraar in de weg staat om het, in aanmerking komend, eigen vermogen, na schok, te verhogen.

3.2.2 Interne herkapitalisatie

Een verzekeraar kan gebruik maken van interne herkapitalisatie als toekomstige beheeractiviteit in de onderbouwing van LAC DT. Interne herkapitalisatie is het verplaatsen van kapitaal binnen de groep naar de entiteit waar de bSCR*-schok op van toepassing is. Hierbij houdt de verzekeraar rekening met de financiële positie van de overige entiteiten binnen de groep na schok op de betreffende entiteit en eventuele diversificatie-effecten tussen de verschillende entiteiten in de groep. Deze voorgenomen interne herkapitalisatie na verliezen heeft de verzekeraar ook opgenomen en vastgelegd in het beleid, zowel voor de solo-entiteit als de groep.

Good Practice

Een verzekeraar bepaalt bij interne herkapitalisatie de financiële positie van de overige entiteiten na de bSCR*-schok op de volgende manier:

- Voor het vaststellen van de kapitaalbehoefte van de specifieke entiteit waar LAC DT voor wordt onderbouwd, past de verzekeraar de bSCR*-schok van deze specifieke entiteit toe.
- Om te bepalen of binnen de groep voldoende kapitaal aanwezig is om de specifieke entiteit te herkapitaliseren, kijkt de verzekeraar naar de kapitaalposities van de andere entiteiten binnen de groep. De verzekeraar gaat ervan uit dat al die andere entiteiten op dat moment hun relevante schok ondergaan.
- Deze relevante schok voor de andere entiteiten binnen de groep is zodanig dat de som van de schokken van de andere entiteiten binnen de groep plus de bSCR*-schok van specifieke entiteit waar LAC DT voor wordt onderbouwd gelijk is aan de bSCR* van de groep. De diversificatie die hierbij mogelijk optreedt, rekent de verzekeraar toe aan de entiteiten binnen de groep, met uitzondering van de specifieke entiteit waar de verzekeraar de LAC DT voor onderbouwt.
- Voor die specifieke entiteit is het schokverlies gelijk aan de bSCR*. Hieronder staat een voorbeeld met een mogelijke uitwerking.
- De verplaatsing van het kapitaal is binnen de huidige geldende hersteltermijn te realiseren.

Voorbeeld: Veronderstel een groep van verzekeraars met twee entiteiten A en B:

	Entiteit A	Entiteit B	Groep
Eigen vermogen	325	175	500
bSCR*	200	100	250

Onderbouwing LAC DT entiteit A

Entiteit A heeft na zijn bSCR* schok van 200 een eigen vermogen van 125 bij een veronderstelde kapitaal eis van 200 na schok. Een mogelijkheid voor herkapitalisatie is eigen vermogen te onttrekken aan entiteit B om zo het eigen vermogen van entiteit A aan te vullen. Voor het aanwezige eigen vermogen bij entiteit B past de verzekeraar eerst de relevante schok voor entiteit B toe op de balans van B. De schok die de verzekeraar toepast op entiteit B is zodanig dat de som van alle schokken toegepast op de entiteiten gelijk is aan de bSCR* van de groep; de bSCR* van de groep is 250, de schok toegepast op entiteit A is 200 en dit impliceert dat de verzekeraar op entiteit B een schok van 50 toepast om het eigen vermogen na schok vast te stellen. Het is niet noodzakelijk om deze schok uit te splitsen naar risicodrijvers en uit te werken in een volledige balans na schok voor entiteit B. Het gaat enkel om het vaststellen van het aanwezige eigen vermogen bij entiteit B dat na schok beschikbaar is voor eventuele herkapitalisatie van entiteit A. Na schok heeft entiteit B dan nog 125 eigen vermogen op een veronderstelde kapitaal eis van 100 na schok. Afhankelijk van het beleid binnen de groep over minimale kapitalisatie van entiteiten kan er dan ruimte zijn om maximaal 25 aan eigen vermogen van entiteit B te verplaatsen om entiteit A te herkapitaliseren. Entiteit A zou hiermee uitkomen op een eigen vermogen van 150 bij een veronderstelde kapitaal eis van 200. Over dit eigen vermogen kan een verzekeraar vervolgens toekomstige rendementen veronderstellen ter onderbouwing van LAC DT.

Onderbouwing LAC DT entiteit B

Binnen dezelfde groep heeft entiteit B na zijn bSCR*-schok van 100 een eigen vermogen van 75. Om te bezien of er bij entiteit A ruimte is om entiteit B (deels) te herkapitaliseren past de verzekeraar de relevante schok toe op de balans van entiteit A. In dit voorbeeld is die relevante schok 150, namelijk de bSCR* van de

groep van 250 minus de op entiteit B toegepaste bSCR*-schok van 100. Een verlies van 150 aan eigen vermogen bij entiteit A leidt tot een eigen vermogen na schok van 175. Hiermee voldoet entiteit A na schok niet aan zijn veronderstelde kapitaaleis van 200 en daarmee is er geen ruimte bij entiteit A om entiteit B te herkapitaliseren.

3.3 Timing: verrekening DTA en DTL

Wat betreft de timing voor het verrekenen van DTA en DTL gelden dezelfde eisen als voor schok.

3.4 Toekomstige winsten

Naast de eisen voor de waardering van DTA op de balans stelt Artikel 207(2) aanvullende eisen over het gebruik van toekomstige winsten in de onderbouwing van de DTA in de situatie na schok.

3.4.1 Rendementen

Ook na schok vormen rendementen op de beleggingen en de verplichtingen mogelijk een bron voor toekomstige winsten om de realisatie van een potentiële DTA na schok aan te tonen.

Voor obligaties en leningen bepaalt een verzekeraar uit de credit spreads *na schok* een verhoogde kans op wanbetaling. De verhoging van deze kans komt overeen met de toename van de credit spreads, na schok (en diversificatie). Deze toename in de kans op wanbetaling is dusdanig dat het resultaat op de afgenomen waarde van obligaties en leningen lager is dan voor schok, zoals artikel 207(2ter) ook voorschrijft dat aannames na schok niet gunstiger zijn dan voor schok.

3.4.2 Overrendement en onzekerheid

Artikel 207(2quater:c) schrijft voor dat het risicovrije rendement het uitgangspunt voor projecties van beleggingsresultaten na schok is. Alleen als de verzekeraar geloofwaardig bewijs heeft voor de waarschijnlijkheid van hogere rendementen, kan de verzekeraar rekening houden met overrendementen op beleggingen.

Artikel 207(2ter) van de Solvency II-Verordening stelt dat een verzekeraar na schok geen aannames hanteert die gunstiger zijn dan voor schok; dit betekent dat de overrendementen niet hoger zijn dan voor schok en dat de vrijval van de risicomarge ook niet groter is dan voor schok. Artikel 207(2bis:c) voegt hieraan toe dat een verzekeraar bij de projecties ook rekening houdt met de toegenomen onzekerheid na schok en dat deze onzekerheid ook toeneemt naarmate de projectiehorizon langer wordt. Dit betekent dat als de verzekeraar reductiefactoren hanteert voor de overrendementen en de vrijval van de risicomarge, dan nemen deze reductiefactoren niet alleen toe met de lengte van de projectiehorizon, maar zijn deze reductiefactoren na schok ook groter dan voor schok.

De methode waarop de verzekeraar rekening houdt met onzekerheid, sluit aan bij de wijze waarop de verzekeraar rekening houdt met onzekerheid in de bepaling van de DTA op de balans. Dit is nodig om vast te stellen dat de mate van onzekerheid na schok daadwerkelijk toeneemt.

3.4.3 Nieuwe activiteiten

Bij de onderbouwing van toekomstige winsten kan een verzekeraar veronderstellen nieuwe activiteiten te ondernemen. De risiconeutrale veronderstelling voor het resultaat op deze nieuwe productie is, ook na schok, een nulresultaat; zowel de

beleggingen als de verworven verplichtingen leveren een risicovrij rendement op. Op het moment dat de verzekeraar ook na schok wel overrendementen veronderstelt kunnen nieuwe activiteiten wel een positief Solvency II en fiscaal resultaat opleveren. Het resultaat op de nieuwe activiteiten is lager dan voor schok, omdat de verzekeraar volgens artikel 207(2bis:c) rekening houdt met de toegenomen mate van onzekerheid. Bij het gebruik van reductiefactoren om onzekerheid mee te nemen in de projecties zullen deze reductiefactoren voor het resultaat op nieuwe activiteiten dan ook groter zijn dan voor schok.

3.4.4 UFR-drag en LTG-maatregelen

Het jaarlijkse verlies aan eigen vermogen als gevolg van de UFR-drag en de LTG-maatregelen mag een verzekeraar gelijk veronderstellen aan de verliezen voor schok.

3.5 Tax-planning, carry-back en carry-forward

De tax-planning na schok biedt dezelfde mogelijkheden als voor schok.

3.6 Fiscale eenheid

Richtsnoer 9 over LAC DT stelt dat een verzekeraar bij de onderbouwing van de DTA na schok geen gebruik maakt van eventuele mogelijkheden tot verrekening binnen de fiscale eenheid. Als een verzekeraar gebruik maakt van deze mogelijkheden voor de waardering van de DTA op de balans, dan wordt LAC DT gelijk aan het verschil in uitgestelde belastingen van die verzekeraar voor schok *zonder verrekening binnen de fiscale eenheid* en uitgestelde belastingen na schok, eveneens zonder verrekening. Afgezien van deze aanpassing houdt de verzekeraar alle overige veronderstellingen en methodes gelijk in de situaties voor en na schok.

3.7 Kapitaal- en dividendbeleid

Ook na schok houdt een verzekeraar bij de projecties rekening met kapitaalonttrekkingen volgens het kapitaal- en dividendbeleid, gegeven de financiële situatie van de verzekeraar na schok.

4. Risicomanagement, kapitaalbeheer en rapportage

Een verzekeraar betreft de onderbouwing van DTA en LAC DT ook bij haar risicomanagementbeleid en kapitaalbeheer. Daarnaast rapporteert de verzekeraar voldoende uitgebreid over uitgestelde belastingen, zodat DNB en andere stakeholders voldoende informatie krijgen om een oordeel te vormen. De volgende paragrafen gaan hier nader op in.

4.1 Risicomanagement

Artikel 260(1h) van de Solvency II Verordening stelt dat het risicomanagement van een verzekeraar onder andere beleid opneemt aangaande de methoden en aannames voor de onderbouwing van LAC DT en dat de verzekeraar sleutelfuncties betreft bij de selectie en beoordeling van deze methoden en aannames. Daarnaast bevat het beleid de beoordeling en mogelijke bezwaren van de actuariële functie of risicomanagementfunctie van de methoden en onderliggende aannames die de verzekeraar hanteert voor de projectie van toekomstige winsten ter onderbouwing van de DTA en LAC DT. Tevens brengt de verzekeraar risico's in kaart van mogelijke veranderingen in haar LAC DT. Hierbij betreft de verzekeraar de algehele afhankelijkheid van de solvabiliteit en financiële toestand van uitgestelde belastingen in samenhang met het risicomanagementbeleid. In het bijzonder stelt de verzekeraar de afhankelijkheid van de financiële positie van toekomstige winsten vast.

4.2 Kapitaalbeheer

Artikel 297(1i) van de Solvency II Verordening stelt dat het verslag over de solvabiliteit en financiële toestand (Solvency and Financial Condition Report, SFCR) met betrekking tot DTA onder andere de volgende drie onderdelen bevat: het potentieel aan DTA, de opgenomen DTA en een beschrijving van de onderbouwing van de opgenomen DTA door toekomstig belastbare winsten en DTL. Daarnaast bevat de SFCR, indien de DTA substantieel is, een beschrijving van onderliggende aannames voor de onderbouwing van de DTA.

Voor wat betreft LAC DT, bevat de SFCR het opgenomen bedrag aan LAC DT en een beschrijving van de onderbouwende elementen (DTL, carry-back en toekomstige belastbare winsten) van LAC DT. Wanneer het bedrag aan LAC DT substantieel is, bevat de SFCR tevens een beschrijving van onderliggende aannames van de veronderstelde toekomstige winstprojecties.

De periodieke toezichtrapportage (Regular Supervisory Report, RSR) bevat volgens artikel 311(1d) en 311(2d) met betrekking tot DTA en LAC DT ten minste dezelfde informatie als de SFCR. Aanvullend bevat de RSR een nadere beschrijving van de onderliggende aannames ten grondslag van de toekomstige belastbare winstprojecties en een analyse van de gevoeligheid van de netto DTA en LAC DT voor veranderingen in de onderliggende aannames.

4.3 Rapportage en documentatie

Verzekeraars documenteren alle aannames, methodes en berekeningen die ten grondslag liggen aan de onderbouwing van de DTA en LAC DT zodanig dat de onderbouwing en gehanteerde berekeningen stap voor stap te volgen zijn.

De verzekeraar voert de berekeningen en onderbouwing van DTA en LAC DT voor zover deze afhankelijk zijn van toekomstige winsten op een dusdanig gedetailleerd niveau uit dat duidelijk blijkt hoe de verzekeraar rekening houdt met alle materiële en relevante (fiscale) regelgeving. Om dit voldoende duidelijk aan te tonen beschikken verzekeraars ten minste over de volgende informatie:

- De timing van tijdelijke waarderingsverschillen en hun verwachte omkering, zowel per balanspost als het totaal. Dit betreffen projecties van zowel het Solvency II resultaat als het fiscale resultaat.
- Nog te verrekenen verliezen en tax credits en de mate van benutting ervan, uitgesplitst naar belastingtijdvak.
- De bedragen van de opgenomen uitgestelde belastingen, evenals de oorzaken van het ontstaan van de uitgestelde belastingen (per balanspost). Verzekeraars specificeren daarbij het uitlooppatroon van de uitgestelde belastingen, inclusief een beschrijving van de aannames over tax planning etc. die de verzekeraar hierbij hanteert.
- Een beschrijving van de huidige en toekomstige financiële situatie, rekening houdend met de impact van het schokverlies.
- Onderbouwing van de geloofwaardigheid van rendementen boven de risicovrije rentes.
- Alle gehanteerde aannames en veronderstellingen gebruikt bij de berekening en onderbouwing van de DTA op de balans en LAC DT.
- Indien van toepassing, lichten verzekeraars gebruikte vereenvoudigingen toe en laten zien dat deze het vereiste detailniveau niet in de weg staan.

Good practice

Een verzekeraar maakt gebruik van de door DNB gestelde spreadsheet die de projectie van de Solvency II en fiscale resultaten, zowel per balanspost als voor het totaal, inzichtelijk maakt. De verzekeraar stuurt deze spreadsheet mee bij de RSR ter kwantitatieve onderbouwing van hun DTA en LAC DT.

5. Relevante regelgeving

Deze Q&A en Good practices hebben betrekking op de volgende wet- en regelgeving en EIOPA richtsnoeren:

- Gedelegeerde Verordening Solvency II (2015/35; 2019/981)
 - Artikel 15; Uitgestelde belastingen
 - Artikel 23; Toekomstige beheeractiviteiten
 - Artikel 76; Tier 3-kernvermogen - Overzicht van eigenvermogensbestanddelen
 - Artikel 207; Correctie voor het verliescompensatievermogen van uitgestelde belastingen
 - Artikel 260(1h); Risicomanagementgebieden
 - Artikel 297(1i); Kapitaalbeheer
 - Artikel 311(1d) en artikel 311(2d); Kapitaalbeheer
- Richtsnoeren inzake de opname en waardering van andere activa en passiva dan technische voorzieningen (Richtsnoeren over waardering)
 - Richtsnoeren 9 tot en met 11
- Richtsnoeren voor het verliescompensatievermogen van technische voorzieningen en uitgestelde belastingen (Richtsnoeren over LAC DT)
 - Richtsnoer 9; Regelingen voor de overdracht van winsten of verliezen
 - Richtsnoer 13; Vrijstelling wanneer het aantonen van geschiktheid te omslachtig is